

רשות החברות הממשלתיות
מנהל הרשות

ירושלים
ז' בתמוז התשס"ט
29 ביוני 2009
מכתבים 1-2009
ר.ח. 2009-4873

לכבוד	לכבוד
מנכ"ל החברה	יו"ר הדירקטוריון

שלום רב,

הנדון: חוזר בנושא יישום תכנית אסטרטגית לפיתוח בר קיימא (פב"ק) בחברות ממשלתיות

1. מטרת החוזר

מטרת חוזר זה להביא לשיפור הטיפול בנושאים סביבתיים בחברות הממשלתיות.

2. רקע

בהמשך לפעולות שמבצעת רשות החברות הממשלתיות לשיפור מנגנוני הפיקוח על פעילות החברות הממשלתיות, ושיפור השקיפות לציבור של פעילות חברות אלו, ובהתאם להחלטת ממשלה מס' 246 מיום 14.5.2003 – (תכנית אסטרטגית לפיתוח בר קיימא בישראל), החליטה רשות החברות הממשלתיות, בשיתוף המשרד להגנת הסביבה, לפעול לקידום היבטים סביבתיים בפעילות החברות הממשלתיות. במסגרת זו יידרשו החברות הממשלתיות והבנות ממשלתיות לגבש מדיניות סביבתית אסטרטגית להתנהלות החברה, לפרסמה לציבור ולדווח על יישומה מדי תקופה, כמפורט להלן.

3. קביעת מדיניות לקידום היבטים סביבתיים בפעילות החברה

לצורך קידום הנושא יוטלו מספר חובות על החברה:

א. קיום דיון בדירקטוריון לצורך החלטה על הכנת תכנית לטיפול בנושאים סביבתיים תוך ראייה של אסטרטגיית פב"ק בחברה. הדירקטוריון ינחה את הנהלת החברה באשר לדגשים הסביבתיים בהם תתמקד התכנית. במהלך הדיון תינתן התייחסות בין היתר לנושאים המופיעים בנספח לחוזר זה. בנוסף, החברה תמנה את אחד מחברי ההנהלה (בנוסף על תפקידו) כאחראי על תחום פיתוח בר קיימא בחברה.

על החברה לקיים את הדיון האמור עד לתאריך 31/10/09 (פרוטוקול הדיון יועבר לרשות החברות הממשלתיות).

ב. הכנת תוכנית אסטרטגית לפיתוח בר-קיימא בחברה, על פי הנחיות הדירקטוריון. התכנית תכלול, בין היתר, שלושה נושאים מרכזיים:

1. הצגת הפעולות, אותן מבצעת החברה כיום בתחום פיתוח בר קיימא, בין אם כחובה עקב הנחיות של רגולטור כזה או אחר ובין אם עקב יוזמה עצמאית של החברה.

2. פירוט תוכנית פעולה עתידית לחברה לפיתוח בר קיימא, דרכי יישום, מקורות מימון מתקציב החברה, יעדים ברי מדידה ותאריכי יעד להשגתם. כמו כן, יוצגו שיקולי עלות תועלת לסעיפי התכנית.

3. קביעת כלים לאיתור פעילויות שאינן עומדות בקנה אחד עם עקרונות פיתוח בר-קיימא.

תדירות עדכון התכנית תיקבע על ידי הדירקטוריון.

התכנית תוגש לרשות החברות הממשלתיות יחד עם הדוח הכספי לשנת 2009 (כלומר- עד לתאריך 31.03.2010).

ג. כחלק מדוח הדירקטוריון השנתי, המוגש לרשות החברות הממשלתיות, יועבר פירוט אודות יישום התכנית האסטרטגית לפיתוח בר קיימא בחברה. חובה זו תיכלל בדוחות השנתיים של שנת 2010 ואילך.

4. שקיפות לציבור

כחלק מתפישה כוללת של שיפור השקיפות בפעולות החברות הממשלתיות, בכוונת רשות החברות הממשלתיות לפרסם את התכנית האסטרטגית לפב"ק של כל החברות הממשלתיות. במידה וחברה מסוימת תבקש שלא לפרסם את התכנית בכללותה או חלקים מסוימים ממנה, יציין זאת דירקטוריון החברה בהגישו את התכנית לרשות.

בכבוד רב,

אודי ניסן

העתק: שר האוצר

השר להגנת הסביבה

השר האחראי על החברה

חברי הדירקטוריון (באמצעות מזכיר החברה)

חברי הנהלת רשות החברות הממשלתיות

רפרנטים ברשות החברות הממשלתיות

נספח : נושאים המומלצים להתייחסות הדירקטוריון בבואו לדון בתכנית לאסטרטגיית

פיתוח בר קיימא

נספח זה מפרט את הנושאים המומלצים לדיון בדירקטוריון, לצורך גיבוש ההנחיות להכנת תכנית סביבתית-אסטרטגית לחברה.

התייחסות הדירקטוריון יכולה להיות בכמה רבדים, בהתאם לתפיסת הדירקטוריון את הנושא. כמו כן, רשאי הדירקטוריון לקבוע כי נושא מסוים אינו רלוונטי לפעילות החברה. בסופו של תהליך נדרש הדירקטוריון לקבוע את הדגשים, אשר ינחו את החברה בגיבוש המדיניות הסביבתית האסטרטגית של החברה. סעיפי התכנית האסטרטגית של החברה, כפי שיאושרו על ידי הדירקטוריון, יכללו גם נתוני עלות תועלת לכל פעולה שתוצג.

1) נושאים להתייחסות - כללי :

- הסוגיות המהותיות הנוגעות לפעילות החברה בנושאי סביבה? (למשל - אחד או יותר מבין הבאים: זיהום אוויר, פסולת מוצקה, שפכים, צריכת אנרגיה גבוהה, נסועה גבוהה, קרינה, רעש, בריאות הציבור, פסולת בניין וכו').
- מתן ביטוי להיבטים סביבתיים במסגרת אסטרטגיית הפעילות הנוכחית של החברה.
- תיאור הסיכונים הסביבתיים והליכים משפטיים מהותיים בנושאי איכות סביבה המתנהלים כנגד החברה.
- הצגת השוואות להתייחסות לפעולות בתחום איכות הסביבה לעומת חברות דומות בארץ או בחו"ל.
- הפעלת מערך פיקוח ומעקב על השימוש במשאבי סביבה וטבע (למשל: באמצעות הכנסת מערכות EMAS, ISO 14,000 וכדומה).

2) נושאים להתייחסות - במסגרת הפעילות היצרנית שמקיימת החברה :

הערה: חברה שאינה מקיימת פעילות יצרנית, רשאית לוותר על הדיון בשאלות שבסעיף זה

- בחינת הפחתת כמות הפליטות והשפכים שהחברה מייצרת או הפחתת חומרתם. לדוגמה: אבק, מזהמים, מפגעי ריח, שפכים תעשייתיים, פסולת מוצקה - מסוכנת או רגילה וכיוצ"ב.
- באיזה אופן תואם הטיפול בפסולת מסוכנת המיוצרת ע"י החברה, את היררכיית הטיפול הרצויה בפסולת מסוכנת? סדר העדיפות המומלץ: הפחתת כמויות במקור -> מחזור פנים-מפעלי -> מחזור חוץ-מפעלי -> סילוק בדרך של הטמנה או שריפה במקומות המיועדים לכך.
- בחינת צמצום מפגעי הנוף שיוצרת החברה. צעדים לדוגמא: צמצום השימוש בקרקע, שיקום אתרים שפעילות החברה בהם הסתיימה וכיוצ"ב.
- בחינת התמודדות עם סיכונים סביבתיים עתידיים שהחברה עלולה להיחשף אליהם. צעדים לדוגמא: טיהור קרקע מזוהמת, מניעת זיהומי קרקע ומים וכיוצ"ב.
- בחינת חלופות לשימוש במקורות אנרגיה מתחדשים במקום מקורות האנרגיה הקיימים.

- בחינת חלופות לצמצום שימוש במים שפירים במסגרת תהליך הייצור שלה (כולל שימוש באמצעים לצמצום דלף מים מצינורות בשטח החברה).
- בחינת תהליך מעבר ל"ייצור נקי" – הגברת השימוש החוזר בחומרי גלם, הפחתת השימוש בחומרים מסוכנים, פעולות לחסכון בצריכת מים, שימוש בחומרי בניין ממוחזרים, צמצום החשיפה של העובדים למפגעים סביבתיים וכיוצ"ב.
- בחינת חלופות לצמצום השימוש במשאבי טבע מתכלים. צעדים לדוגמא: עידוד השימוש במיחזור והפחתה במקור של חומרי גלם, הקמת מרכזי מיחזור, פיתוח עצמאי של תחליפים וכו'.
- בחינת ביצוע יעיל של תכנית ההסעה בחברה.

נושאים להתייחסות - במסגרת הפעילות המשרדית שמקיימת החברה: (3)

- ייעול השימוש במים – בחינת התקנת אמצעים לחסכון במים במשרדי החברה. צעדים לדוגמא: חסכמים, אסלות חסכוניות, צמחיה חסכונית במים, גלאי דליפה וכו'.
- ניצול יעיל של אנרגיה – בחינת ביצוע סקר לאיתור פוטנציאל חסכון באנרגיה במבני החברה באמצעות צעדים כגון: תכנון המבנים או חידושם בהתייחס גם לתקני בנייה ירוקה מקומיים ו/או בינ"ל, שימוש מיטבי באוורור טבעי ובתאורה טבעית, שימוש בטכנולוגיות חסכוניות לבקרת אקלים במבנה, תאורה חסכונית, התקנת אמצעי בקרה, ויסות וכו'.
- פסולת משרדית -
  - בחינת חלופות לצמצום הפסולת המשרדית המיוצרת בחברה. למשל: נייר, אריזות, מזון, סוללות, שקיות, נורות, טונרים וכיוצ"ב.
  - בחינת הפרדת פסולות במקור על מנת לאפשר מיחזור.
- שימוש בחומרים ידידותיים לסביבה (כולל הפחתה בשימוש בחומרים מסוכנים) - שימוש בחומרים ידידותיים לסביבה הן מתוך צורך בריאותי ישיר של ציבור העובדים, והן מתוך צורך סביבתי לצרוך חומרים שהשפעתם הסביבתית פחותה לאורך מחזור החיים השלם שלהם. למשל: חומרי ניקוי, צבע, וכו'.
- בחינת מערך התובלה שמפעילה החברה – בחינת חלופות לצמצום הנסועה של עובדים אל משרדי החברה וממנה באמצעות הפעלת תכניות הסעה מטעם החברה. צעדים אפשריים: הפעלת הסעות מאורגנות, עידוד נסיעות משותפות של עובדים, עידוד הגעה בתחבורה ציבורית (היכן שהנושא רלוונטי), עידוד הגעה באופניים (אם רלוונטי) וכיוצ"ב.